

ועד "העמותה לקידום הסייעוד האונקולוגי בישראל"

יו"ר: **לייזה כסלו**, אחות ראשית, האגודה למלחמה בסרטן, גבעתיים.

גזברית העמותה: שרה גרדין, אחות אחראית יחידת קרינה, מרכז דוידוף, קמפוס בלינסון, מרכז רפואי רבין.

ועדת ימי עיון והשתלמויות

יו"ר: **שרית אשכנזי** - אחות אחראית מרפאה המטו-אונקולוגית, מרכז דוידוף, קמפוס בלינסון, מרכז רפואי רבין.

בלה אליגולשווילי - מנהלת היחידה האונקולוגית לטיפול תומך והוספיס בית, שירותי בריאות כללית, מחוז מרכז.

מיכל גולפור - אחות אחראית מחלקה אונקולוגית, המרכז הרפואי ע"ש שיבא, תל השומר.

ענת פק - אחות אחראית המטולוגיה והשתלות מח עצם, מרכז דוידוף, קמפוס בלינסון, מרכז רפואי רבין.

יעל בן גל - מומחית קלינית בטיפול תומך, אחות מרכזת תחום טיפול תומך, מרכז שניידר לרפואת ילדים.

ד"ר אילנה קדמון - יועצת אקדמית בחטיבה האונקולוגית בשירותי הסייעוד, הדסה עין כרם ומרצה בכירה בבית הספר לסייעוד של הדסה והאוניברסיטה העברית.

קרן ארפי - מומחית קלינית בטיפול תומך, היחידה לטיפול תומך, המרכז הרפואי ע"ש שיבא, תל השומר.

ועדת מלגות ופרסים

יו"ר: **קרן ארפי** - מומחית קלינית בטיפול תומך, היחידה לטיפול תומך, המרכז הרפואי ע"ש שיבא, תל השומר.

דליה גורדון - אחות ראשית אשפוז יום אונקולוגי, בית החולים האוניברסיטאי הדסה עין כרם.

שרית כדורי - אחות מרכזת טיפולי קרינה, בית החולים האוניברסיטאי הדסה עין כרם.

בלה אליגולשווילי - מנהלת היחידה האונקולוגית לטיפול תומך והוספיס בית, שירותי בריאות כללית, מחוז מרכז.

ענת פק - אחות אחראית המטולוגיה והשתלות מח עצם, מרכז דוידוף, קמפוס בלינסון, מרכז רפואי רבין.

ועדת ביקורת

אפרת לוין - מתאמת שד ואחות כללית, הקריה הרפואית לבריאות האדם, רמב"ם.

רותי אלקיים - הנהלת מערך הטיפול התומך, מרכז הסרטן, מרכז רפואי ע"ש שיבא, תל השומר.

תמי מקל מודיאנו - אחות מתאמת ביחידת השד, מרכז רפואי ע"ש שיבא, תל השומר.

ועדת קשרי חוץ

ד"ר אילנה קדמון - יועצת אקדמית בחטיבה האונקולוגית בשירותי הסייעוד, הדסה עין כרם ומרצה בכירה בבית הספר לסייעוד של הדסה והאוניברסיטה העברית.

יעל בן גל - מומחית קלינית בטיפול תומך, אחות מרכזת תחום טיפול תומך, מרכז שניידר לרפואת ילדים.

חיזוק הקשר עם מנהל הסייעוד במשרד הבריאות

רותי רדיאנו - מנהלת הסייעוד, בית החולים האוניברסיטאי הדסה הר הצופים.

תוכן העניינים

הקוד האתי לאחיות ולאחים בישראל 2018: מהו, מדוע ולמה?.....6
נורית וגנר

החיים על כף המאזניים - האחות כמתווכת בין איכות הטיפול וזכויות המטופל
לפי מודל האמונה הבריאותית.....10
סילבי דניאל, נגה סלע, טל גרנות

אנחנו (לא) הבעלים על גופנו - ההיבט החוקי, האתי והדתי בהמתת חסד.....14
חרות אוחיון, שני בן דין, נופר רוח

חוות דעת שנייה (חד"ש) - אתגר אתי לאחים ואחיות.....20
טל גרנות

מה ניתן לעשות לשם שינוי המציאות של טיפול "עיקש" ומוגבר בסוף החיים?.....26
בלהה קרייסברג

עבודת האחות האונקולוגית כהתקיימות בתוכה של דילמה מתמדת המבקשת
פיתרון, מהו? או: המורליסט לעומת הטאואיסט- נקודות מבט שונות לפיתרון
בעיות.....32
ליויה כסלו

ממדף התרופות - LENVIMA®.....44
חנה פרמן

תקצירים באנגלית.....54

כתובת המערכת למנויים ופרסומים:

סיעוד אונקולוגי, ת.ד. 613
גבעתיים 53106.
טל' 03-5721618
נא לפנות לסילויה.

עריכה לשונית: רונית ר. גולד
עיצוב ופרסום: גלית אזולאי,
עיצוב גרפי.

חברות המערכת:

ליויה כסלו RN, MA
אחות ראשית, האגודה למלחמה
בסרטן, גבעתיים.

ד"ר עירית שוורץ אטיאס RN, PhD
מנהלת הסיעוד במחלקת
האשפוז במערך ההמטולוגי
אונקולוגי. מרכז שניידר לרפואת
לדים בישראל

עורכת אורחת:

טל גרנות, RN, MA - אחות
היחידה לאונקולוגיה של השד,
מרכז דוידוף לסרטן, מרכז רפואי
רבין

עורכת ראשית:

ד"ר אילנה קדמון, RN, PhD
יועצת אקדמית בחטיבה
האונקולוגית בשירותי הסיעוד,
הדסה עין כרם ומרצה בכירה
בבית הספר לסיעוד של הדסה
והאוניברסיטה העברית.

עורכת משנה:

רונית ר. גולד RN, MPA
רכזת הדרכה אשפוז יום
אונקולוגי, מרכז רפואי ת"א ע"ש
סוראסקי.

שלום לכולכם אחים ואחיות וחברים יקרים,

כמידי שנה, אנו מקדישים עיתון מיוחד לנושא ספציפי והשנה נבחרה טל גרנות ממרכז דוידוף בבי"ח בלינסון, להיות העורכת האורחת של העיתון שכולו מוקדש לנושאים וסוגיות אתיות. אין ספק שזהו גיליון מרתק וחשוב מאין כמותו, ותודתנו נתונה בראש ובראשונה לטל על עבודתה המאומצת וכמובן גם לכותבים שסיפקו מאמרים לגיליון זה.

אני מאחלת לכולם קריאה מהנה ומלמדת וגם שנה אזרחית נפלאה לכולנו,

**שלכם כתמיד,
בהערכה ובאהבה,**

**ד"ר אילנה קדמון
עורכת ראשית
ביטאון הסיעוד האונקולוגי**

קוראים וקוראות יקרים,

בפתח הדברים, ברצוני להודות לחברותי על האמון שנתנו בי ובחרו בי לערוך עיתון זה. מסתבר שלא קל להיות עורכת של עיתון ובטח לא בתחום בו בחרנו. העיתון הנוכחי מוקדש כולו לתחום האתיקה המקצועית. בהיותי מורה לסייעוד, בשיעורי אתיקה, טענתי בפני הסטודנטים, שאתיקה אינה מקצוע עיוני שרק קוראים עליו, אלא מקצוע הכרחי שיש ללמוד לחבר אותו לעשייתנו היומית. קראנו לזה "אתיקה לא רק בספרים". מחקרים שעוסקים בתחום העשייה האתית בסייעוד, מראים שאחים ואחיות החשים בטוחים בהווייתם המקצועית, נוטים יותר לגעת בממד האתי בעשייתם היומית, מאשר אלה שאינם חשים כך. מאידך, האם השיח האתי הוא חלק מהדיונים המקצועיים שלנו? לא בטוח. האם אחים ואחיות שסיימו את חוק לימודיהם, חושבים אתיקה או עושים אתיקה? לא בטוח. היטיב לתאר זאת אח אחראי במחלקה פנימית שאמר: "השארנו את העיסוק באתיקה בבית הספר לסייעוד".

מטרת עיתון זה, המוקדש כאמור כולו לאתיקה, היא לחשוף את כולנו לאתיקה, למושגים אתיים, ולאופן בו אנו יכולים לחבר את הדיונים העיוניים לעשייתנו היומית. האתיקה המקצועית ארוגה וקיימת בכל חלק וחלק מעשייתנו. האופן בו אנו מציגים את עצמנו בפני המטופלים, הדרך בה אנו מדברים איש עם רעהו ואיש על רעהו, המידה בה אנו מוכנים להתעמת עם עמיתים כדי להגן על צרכי המטופל הייחודי, הדרך בה אנו מתמודדים עם מטופלים השונים מאיתנו, בין אם בפיתוח רגישות תרבותית למטופלים שאינם דוברים את השפה העברית, או דיון עם מטופלים שבחירותיהם ושמנהגיהם שונים ממנהגינו. אנו מקיימים את ערכי הקוד האתי במידת המחויבות שלנו לעשייה מבוססת ראיות עדכניות, ללמידה מתמשכת ולפיתוח השדה הקליני לטובת המטופלים. ביו-אתיקה מכוונת כל כולה למען המטופלים. אך השאלה מהי טובת המטופל ובעיני מי, היא שאלה אתית בפני עצמה.

פעמים רבות, אנו נוטים לבלבל בין אמונות וערכים אישיים של אנשי מקצוע לבין אתיקה מקצועית. אתיקה אינה שייכת לתחום הרגש, אלא לתחום ההיגיון. נחמד ונעים כשהערכים האישיים פוגשים את הערכים המקצועיים אך לא תמיד הדבר כך הוא, ואז אמור למצוא עצמו איש הצוות בדיון פנימי בינו לבין עצמו, ואין כמו דיוני צוות בנושאים אתיים להתמודד עם סוגיות שכאלה.

חשוב שנזכור ונדע: את המטופלים שלנו לא מעניין מי אנחנו ומהיכן באנו, מה הם ערכינו האישיים כמו גם אמונותינו האישיות. הם מצפים מאיתנו לטיפול מקצועי מבוסס ערכים מקצועיים, כמו גם רגישות לערכיהם האישיים ואמונותיהם שלהם, וחובתנו המקצועית היא לספק להם טיפול מבוסס עובדות וערכי מוסר מקצועיים. אני תקווה שהמאמרים ששזרנו למענכם בעיתון זה, יעשו את העבודה ולו גם באופן חלקי. מאחלת לכולנו שעיתון זה יהווה יריית פתיחה לשזירת סוגיות אתיות בכל עיתון ועיתון שייצא בשנים הקרובות. מוכנה להרים את הכפפה ולהתחיל בכך, ואשמח שנקים קבוצת אתיקה של הסייעוד האונקולוגי שתהווה משאב לצוותים ברמה יומית. אני מאחלת לכולנו שנה טובה ועשייה מבורכת.

בברכה,

טל גרנות, RN, MA

**אחות היחידה לאונקולוגיה של השד
במרכז דוידוף, בילינסון, מרכז רפואי רבין**